

# IROSANKINARE PABLO JOTYAANTZINIRI GALACIA-SATZIITE

## Ovethataantsi

**1** <sup>1</sup>Naakatake Pablo otyaantzimirori iroka osankinarensi. Otyaantajanori nonatzi naaka. Kaarira atziripayeeni otyaantenane, aña Jesucristo otyaantakenari itsipatakari Ashitairi Pava oviriintaiririranki ikamavetaka. <sup>2</sup>Arira nokaratziiri maaroni iyekiite kempisantanaatsiri jaka nosankinatzimiro iroka. Eerokaite notyaantzini pikaratzi pikempisantai janta Galacia-ki. <sup>3</sup>Onkamintha ineshinonkayetaiyaami Ashitairi Pava, kameetha isaikakaayetaimi, ari inkempitzityaamiri eejatzi Avinkatharite Jesucristo. <sup>4</sup>Tema iro ikovakeri Ashitairi Pava irishinetakomentai Cristo, ikamimentayetakai akaariperoshireyevetaka, ari onkantya eero akempitakotantaari ikaratzi kaariperovaitatsiri iroñaaka, okempivaitakaromi intsiparyaakoventaatyeeemi. <sup>5</sup>Onkamintha iñaapinkathatapiintayeetairi Pava. Ari onkantaitatyeeyaani.

## Tekatsi pashine Kameethari Ñaantsi ovavisaakoshiretantatsine

<sup>6</sup>Pomapokantakanaro pikatzimatata povashaantanakero pikempisantayevetanakari Pava. Tema iriitake iyoshiiyeveetaami, iniroite jetakoyetami irootake jotyaantantakamiriri Cristo. ¿Opaitama pikempisantashitantakarori pashine kaari kempityaarone Kameethari Ñaantsi? <sup>7</sup>Tema kyaaryoo nonkante naaka,

tekatsira pashine ñaantsi ovavisaakoshiretantatsineri. Kempitaka tzimatsi ovashaantakaakemirori, ikovatzi iroitzipinaashiretemi, irootake jovashiñaantayetakarori tsika okanta iñaaventakoyeetziri Cristo. <sup>8</sup>Aririkami novashiñaayetaimiromi naaka okaratzi nokamantziyetakamiri pairani, irovasankitaitenaata. Ari okempitari eejatzi, aririkami impokaajatemi maninkariite poñaachane inkiteki, iriñaaventapaakero pashine ñaantsi kaari kempityaarone nokamantzitakamiri pairani, irovasankitayeeteriita irirori. <sup>9</sup>Aritake nokantzitakami pairani, irootake napiitemiri iroñaaka nonkante: Tzimatsirika ovashiñaakerone nokinkithatakotapaakeriri Cristo pairani, irovasankitaataveeteriita.

<sup>10</sup>¿Irooma nokokovatzi iroñaaka ookimoyetashityaarine atziiriite? Aña te, nokokovatatziiro ookimoyetariri Pava. Iroorikami nonkokovatemii ookimoyetashityaarine atziiriite, tera iromperatane nonatye Jesucristo.

## Irantavaire Pablo

<sup>11</sup>Pinkeme iyekiite, okaratzi nokamantakemiri Kameethari Ñaantsi, kaarira atziri iyotakayenarori. <sup>12</sup>Aña iri Jesucristo iyotaakenarori maaroni, tema kaari atziri ashityaarone. <sup>13</sup>Pikemakotaiyakena tsika nokantaveta pairani eeniro nomonkarayevetaro jameyetari nosheninkapayeeni Judío. Pikemakotaiyakena eejatzi osheki

nokisaneentayevetakari kempisantayeta-nairiri Pava, novasankitaakaantavetaka osheki, nokovaveta novashaantakairimi ikempisantayetanai. <sup>14</sup>Tema nomaperove-tanakityaaro naaka nomonkarayevetakaro jameyeteri pairani nosheninkapayeeni, tekatsira nokarayevetakari anaakotenane nokantavetakara. <sup>15</sup>Iro kantamaitacha pairani tekeramintha nontzimaajateeta naaka, jiyoshiitzitakana Pava. Iniroitera jetakotzitakana irootake jovavisaakoshire-tantaanari. <sup>16</sup>Joñaakaanari Itomi, niyotakotairi. Ikovake noñaaventaineri kaari judfo-tatsine tsika okantakota javisakoshiretantaitari. Tekatsira atziri nosampitanake nonkanteri: ¿Opaitama nanteri? <sup>17</sup>Te noshiyashiyetapaintari noñaapainteri etayetakarori jotyaantajanoritz janta Jerusalén-ki. Aña apatziro novanakero niyaatanake Arabia-ki, ipoña nopiyapaaka irojatzi Damasco-ki.

<sup>18</sup>Okanta avisakeranki mava osarentsi, ari niyaatashitakeri Pedro noñeeri isaiki irirori Jerusalén-ki, intaani nosaikimovaitapaintziri okaratzi 15 kitaite. <sup>19</sup>Iro kantacha tera noñaapaake pashine otyaantajanori, intaani noñaapaakeri Jacobo irirentzi Avinkatharite. <sup>20</sup>Omaperotatya okaratzi nosankinatzimiri, te namatavitzimi, jiyotzi irirori Pava.

<sup>21</sup>Ipoña niyaatake nampitsiki Siria eejatzi janta Cilicia-ki. <sup>22</sup>Tekera iriñaayetenaata Judea-satzi ikaratzi kempisantayetanairiri Cristo, <sup>23</sup>intaani ikemakoyetashitakana ikantaitzi: “Irikananki maimanetairi pairani ikisaneentai, kovavetachari iraperotai, ikinkithatakotairo irirori tsika ikantaita ikempisantaitzi.” <sup>24</sup>Irootakera iñaapinkathayetantakariri iroñaaka Pava ikemakoyetakena.

**2** <sup>1</sup>Okanta avisakeranki 14 osarentsi, ari niyaatairi eejatzi Jerusalén notsipatanakari Bernabé ipoña Tito. <sup>2</sup>Iro

niyaatantakariki tema Pava oiminthashiryaakenari. Okanta nareetakaranki janta, niyoshiitapaakeri napatotapaakeri jevayetziriri kempisantzinkari, nokamantapaakeri okaratzi nokinkithatakaayetairi kaari nosheninkata Kameethari Ñaantsi. Iro napatotantapaakariri onkantya eero amenaashivaitanta okaratzi nantayetakeri.

<sup>3</sup>Te noñeero irishintsiventaitavakeri notsipatakari Tito irimatairo intomeshitaaninya, okantaveta griego-thari jinatziri irirori, kaari nosheninka. <sup>4</sup>Tema ari josatekashivaitakariki kashaavaitatsiri inkempisantemi, iriiyetake kovayevetacha intomeshitaaninyetakaantya. Te onimoyeteri irirori isaikashivaitaiya kempisantayetatsiri, onkempivaityaaromi intsiparyaa-koventayetaatyeeeri Jesucristo. Iro ikovaperotaiyini inkempitakotaityaari ikantaranki aparani omperataari. <sup>5</sup>Iro kantacha te noshinetakaantero inkempitakoyetyaari, iro nokovaperotake iriyotakotero Kameethari Ñaantsi avisakoshirentaityaari. <sup>6</sup>Ikanta nokinkithavaitakaapaakeri jevari iñaapinkathayetziri kempisantanataatsiri, onimotanakeri, tekatsi pashine ñaantsi inkantanakeri. (Kempitaka nokenashineentaka nokantake “jevare iñaapinkathataitziri jinatziri,” aña tekatsi atziri iramaakite Pava.) <sup>7</sup>Iro kaari otzimanta inkantavakenari, tema jiyotanake omaperotatya jotyaantakena Pava noñaaventaineri Kameethari Ñaantsi kaari totameshitaanitachane. Ikempitaa-kerira Pedro jotyaantakeri irirori inkinkithatakaayetairi nokaratzi notomeshitaaninya. <sup>8</sup>Tema iriitakera Pava otyaantakeriri Pedro inkinkithatakaayetairi totameshitaanitaari. Irijatzi otyaantakenari naaka nonkinkithatakaayetairi kaari nosheninkata. <sup>9</sup>Ikanta Jacobo, Pedro ipoña Juan, etayetakarori ijevatziri kempisantzinkari, jiyotanake iri Pava

\* 1.19: Jacobo, irijatziri ikantaitziri eejatzi Santiago.

etakotaanari, iri shinetaakenarori nantayetakeri. Aripaitera jaakameetha-nakena, ari ikempitaavakeri eejatzi Bernabé, ari onkantya niyaatakaantyaarori nonkinkithatakaayetairi kaari nosheninkata. Ari inkempitanakyaari irirori inkinkithatakaayetairi ikaratzi totameshitaanitachari. \* <sup>10</sup> Ipoña ikantana-kena: “Aririka piyaayetake tsikarika, ontzimatyete petakoyetaiyaari ashinonkain-kariite.” Aritake nomatzitaikaro netakoyetakarori, irootake nantapiintayetakeri.

### **Ikisathaitziri Pedro Antioquía-ki**

<sup>11</sup> Ikanta jiyaatakeranki Pedro Antioquía-ki, tzimatsi ikenakaashitakarori irirori, ari nokisathatakeriri. <sup>12</sup> Tema ovakera jiyaatakeranki Antioquía-ki, jimavetapaa-karo kameethari, jayootapaakerira kaari isheninkata. Iro kantacha jareetaiyakani-ranki irotyaantane Jacobo, ari otzimanakeri ikenashitane Pedro, jovashaantanakero jayoovetari kaari isheninkata. Iniroite itharovakaari areeyetapainchari ameyetarori itomeshitaanita. <sup>13</sup> Imatziyetanakaro pashine judío-payeeni kempisantavetainchari, ari ikempitzitanakariri eejatzi Bernabé irirori, jimatakotanakeri irikaite. <sup>14</sup> Ikanta noñaakeri Pedro te irimonkarayero kyaaryoori Kameethari Ñaantsi, ari napatotakeri ikaratzi kempisantayetatsiri, iñeeyakena maaroni nokantakeri Pedro: “Judío pinatzi eeroka, povashaantairo ameyetari pairani, pikempitakotari kaari asheninkata. ¿Opaitama pishintsiventatariri atzirite kaari judío-tatsine iroshiyakotairo akempiyeta aaka? <sup>15</sup> Omaperovetaty, a-judío-tzi aakaite, te ankempitakovetyaari kaari asheninkata ikantaitapiintavetari ‘kaariperoshireri.’ <sup>16</sup> Iro kantacha, ayotzi iroñaaka tekatsira materone intampatzikashirete imonkaravetyaaromi Ikantakaantaitane, aña apaniro jimatziro Jesucristo

jovatampatzikashiretakai aventaashiretaari. Irootake aventaantaariri aaka, antampatzikashiretaita. Tema te omatero ovatampatzikashiretante Ikantakaantaitane.” <sup>17</sup> Intsiyaa nonkantavake: Aririka ankokovatanakero irovatampatzikashireyetai Jesucristo, ari okanta ovashaantantanaarori akokovavetaro amonkarayeromi Ikantakaantaitane. Impoña intzime kantatsine: Kaariperoshiretakemi povashaantairo Ikantakaantaitane. ¿Omaperoma ikaariperoshiretakakai Jesucristo? Aña tera. <sup>18</sup> Iroora amenaashivaitachari ashintsiventavakaiya, ankante: “Thame amonkaraayetairo maaroni Ikantakaantaitane.” Iro kempivaitakarori naperoteromi nomporokero tsikarika opaita kaari ovetsikachane kameetha, impoña eejatzi napiitairomi novetsikairo tsika okantajaan-tara pairani. <sup>19</sup> Tema okempivaitakarora nonkamapithatakityeeromi naaka Ikantakaantaitane, ari okaratapaake nopankiventaro nomonkaraayetairo. Intaani noñiuro nañagai nantayetaineri okaratzi ikovakaanari Pava. <sup>20</sup> Nokempitakaantanakero nontsipatanaatyeeaarimi Cristo ikemaantsitakaitakariranki ipaikakotaitakeri. Tema nokempitanaatyaaari ikantaranki kaminkari, tekatsi irantanai, okaratzi nantayetanairi tera naaka nintakaashityaaronne, Cristo antakaanarori. Naventaanaari Itomi Pava, tema iniroite jetakotaana, ikamimentaana. <sup>21</sup> Te nonkove napaatero ikaminthagaanaara Pava. Irootake kaari nokantanta: Ontzimatyete amonkarayetero Ikantakaantaitane añaantyaarori ovavisaa-koshireyetai. Tema aririkami nonkantemi, amenaashityaami ikamimentayetakai Cristo.

### **Inampishirentai Tasorentsinkantsi aventaashiretyaaririka Cristo**

**3** <sup>1</sup> Iyekiite nampiyetarori Galacia-ki, ¿tsikama okenakeka piyotane? ¿Ipaitama amatavitakemiri? Pairani

\* 2.9: Pedro, irijatzi ikantzitaitari eejatzi Cefas.

osheki nokinkithatakaakemiro tsika ikantaitakeri Jesucristo ipaikakotaitakeri. <sup>2</sup>Intaani nokovi nosampitemi tsika ikanta inampishiretantakamiriranki Tasorentsinkantsi. ¿Irooma inampishiretantakamiri pimonkarayetziro Ikantakaantaitane?

Aña tera. Iro kantakaantakerori paventaashireyetanaarira Cristo.

<sup>3</sup>¿Pipeyakotakaroma ovatampatzikashiretakemiranki Tasorentsinkantsi? ¿Irooma pipampithashiryaa piñaashintsivaitashitya apaniro pivathaki iroora othotyeemineri ovatampatzikashiretemi? <sup>4</sup>¿Amenashityaama okaratzi pikemaantsiventakari-ranki? Kempitaka te amenaashivaitya.

<sup>5</sup>Tema Pava otyaantakemiriri Tasorentsinkantsi, itasonkaventayetakemi, piñaayetakero opaiyeta kaari piñaapiintayeveta. ¿Irooma piñaantayetakarori okantakaantziro pimonkaraayetziro Ikantakaantaitane? Aña tera. Iro piñaantayetakarori paventaanaarira Jesucristo.

#### **Jantzimotavakaari Pava itsipatari Abraham**

<sup>6</sup>Tema pairani Abraham-ni javentaanakarira Pava, irootake ikempitakaantaariri itampatzikashiretane. <sup>7</sup>Iro piyotaiyeerine eeroka, inkarate aventuraashireyetaachaneri, iriitakera matakakerori ikempitakotaari Abraham-ni. <sup>8</sup>Jiroka Osankinajano-rentsi iñaavaitakeri Pava pairani iñaanatziro Abraham-ni, tema jiyotzitaika aritake irovatampatzikashireyetairi pashinesatzi atzirriite kaari judío-tatsine aririka iraventaashireyetaiyaari. Ikantakeranki:

Tasonkaventaari pinatzi eeroka paventaashiretaana, ari nonkempitakaayetaiyaariri eejatzi pashinesatzi atzirriite.

<sup>9</sup>Ari ikantamaitakari Pava tasonkaventa jovayetairi aventuraashireyetzinkari, ikempitakaantaari tsika ikantakeri pairani Abraham-ni javentaashiretakarira.

<sup>10</sup>Tema ikaratzi aventuraori ipankiventaro irimonkaraayetairomi Ikantakaantaitane, tera onkantatyete irothotyeero irimonkarayetero, ari irashinonkaayetaiya. Tema josankinaitake pairani kantatsiri:

Ari irashinonkaayetaiya inkarate kaari othotyeerone irimonkaraayetairo josankinaitakero Ikantakaantaitane.

<sup>11</sup>Ari okantamaita, tema tekatsi materone intampatzikashiretzimoteri Pava imonkaraayetairomi Ikantakaantaitane. Irootake ikantantaitari osankinarentsiki:

Tampatzikashire irinaatye aventura-shireri, ari iriñeero irañaantaiyaaro.

<sup>12</sup>Irooma Ikantakaantaitane te ari onkantya, tema josankinaitake kantatsiri: Inkarterika monkaratairone, iriitake ñeeroneri irañaashireyetai.

<sup>13</sup>Iro kantamaitacha ikamintha itsiparyaakoventai Cristo irovasankitaa-ventaiteromi Ikantakaantaitane, aña iri jashitakaitaka apaniro jovasankitaitakeri. (Iriitake okantakotakeri osankinarentsi, ikantaitakeranki:

Ovasankitaari jinatzi ithataitziri inchakotaki.)

<sup>14</sup>Iro jimatantakarori iroka Jesucristo, tema irootake ishinetaitakeneriri pairani Abraham-ni. Ari okanta iñaantayetaarori kaari judío-tatsi itasonkaventayeetairi, itsipashireyetai maaroni Tasorentsinkantsi aventuraashireyetaarira.

<sup>15</sup>Pinkeme iyekiite noñaaventemiro okaratzi ameyetari aaka. Ontzimerika ompaitya antzimotavakaiyaari, osankinatotziro iro iriyotantaityaari tzimatsi ashinetaineriri asheninka. Aririka osankinatakotakya, tekatsira materone irovashiñagairo okaratzi osankinatainchari. <sup>16</sup>Ari ikempitakaakerori pairani Pava, tzimatsi ishinetaakeneriri Abraham-ni imperiri intsipataakeri incharinetyaari.

Piñaakero iyekiite, tera iriñaaventakoiteri jaka inkarate incharinentayetanakyaari Abraham-ni, intaani iñaaventakota aparoni incharinetyaari, iriitakera Cristo. <sup>17</sup>Naakero, iriitake jetaka Pava pairani Abraham-ni ishinetaakeneri, ikantakeri: “Abraham, tzimatsi antzimotavakaiyaari.” Ipoña avisakeranki okaratzi 430 osarentsi, ari jimpoitairi Moisés-ni josankinayetairo Ikantakaantziri Pava. Iro kantamaitacha okaratzi josankinayetakeri Moisés-ni, tera ovashiñeero okaratzi ishinetzitakariri Pava pairani Abraham-ni irirori. <sup>18</sup>Tema iroorikami kovaperotachane amonkaraayetairomi Ikantakaantaitane añaantyaarori impayetairi Pava, amenaashityaamira okaratzi ishinetzitakaniriri pairani Abraham-ni. Tema pairani te otzimitaveta Ikantakaantaitane irimonkarayerimi Abraham-ni, intaani javentaashiretakari Pava, irootake ishinetaantakaniriri irovvisaakoshiretairi.

#### **Ipaitama otzimantari ikantakaantaitziri**

<sup>19</sup>¿Ipaitama otzimantakari Ikantakaantaitane? Iro otzimantakari oñaakantero ipiyathanka atziriite, irojatzi irareetantakyaari incharinetyaari Abraham-ni ishinetaitakeneriri pairani. Iri jotyaaantake Pava maninkariite irosankinatakairi Moisés-ni Ikantakaantaitane. Iriira Moisés kantakoverentakiriri atziriite. <sup>20</sup>Tema osheki ikaratake kantakoveranttaneri. Iriima Pava aparoni ikanta irirori.

<sup>21</sup>¿Ovashiñaakeroma Ikantakaantaitane okaratzi ishinetaakeneriri Pava pairani Abraham-ni? Aña te ovashiñeero. Iroorikami ovavisaakoshiretantatsinemi Ikantakaantaitane, aritakemi omatakeromi ontsiparyaakoverantayetaimi onantyaari antampatzikashireyetairirika amonkaraayetanairo. <sup>22</sup>Iro kantacha, oñaarontakairo osankinarentsi omapero akaariperoshirevetaka.

Ontzimatyte aventaashiretaiyaari Jesucristo, añaantiaaarori ishinetakairi pairani Pava.

<sup>23</sup>Tema pairani teker aventaashiretanaiyaata, kempivaitaka ashitakotatyeeemi Ikantakaantaitane, oyaaventa akanta omonkaratya aventaashiretantyaari, te añaavetaro asaikashivaitya antayetairo anintakaanekiini aaka. <sup>24</sup>Tema pairani iyotaane ovayetai Ikantakaantaitane, okempitakaantakai jiyotaitziri aparoni eentsi iriyotantyaarori ompaitya iranteri. Irootake iyotakairori eejatzi aventaashiretantaariri Cristo, ari okanta ovatampatzikashireyetantairi aventaashiretaarira.

<sup>25</sup>Aritakera ayoyetairo aventaashireyetaari, te onkovanaiaiyotaayetai Ikantakaantaitane impaitya antayetairi.

<sup>26</sup>Tema aventaashirera povayetanairi Cristo, itomi jovayetanaimi Pava.

<sup>27</sup>Pikaratzira poviinkaatzimantaari Cristo, pikempitakaantanaatyaaro iriimi pinkithaakatotiya. <sup>28</sup>Tema pikaratzira paventaashiretanaari Jesucristo, tekatsi iramaakitanaari irirori, okantaveta: aakarika judío, terika a-judío-te, aakarika omperataari, terika omperataariite, aakarika shirampari, iroorika kooya, tema tekatsi ompaiyetya iroka, ovithaavakaa ikantakaayetai maaroni. <sup>29</sup>Tema aventaashire povayetanairi Cristo, kempivaitajaantanaka eerokami incharinentayetyaami Abraham-ni, eerokatake ñeeroni okaratzi ishinetaitakeneriri pairani irirori.

**4** <sup>1</sup>Pinkeme nonkante eejatzi. Ikempitakitakari aparoni eenchaaniki jashitakaari iriri irovaakaro inkashiyakaiyaari apaata irantaritake. Okantavetaka iriivetaka ashitakaro irovaakaro, eenirora jeentsitzi, ikempitakotari ikantara aparoni otzikataari, <sup>2</sup>tema tzimatsi kempoyiiniriri irovaakaro jashitakaariri iriri. Apaata aririka irantaritake, omonkarataakya ikantakeri ashtariri, aripaite

impaitairi jashitakaitariri pairani. <sup>3</sup>Ari akantayevetakari aakaite pairani, akempitakotakari ikantaranki aparoni eentsi, akempivetakari eejatzi aparoni otzikataari, amonkaratashivaitakaro jameyetapiintari jaka osaaviki. <sup>4</sup>Iro kantacha jinintapaitetapaakera Pava, jotyaantakeri Itomi, itzimantapaakaro aparoni tsinane, ontzimatye irimonkaratapaiintero eejatzi irirori Ikantakaantaitane. <sup>5</sup>Iro jotyaantantaitakariri onkantya isaikashivaitantaiyaari monkaraayevetarori Ikantakaantaitane. Iro añaantaarori itomintayetai Pava. <sup>6</sup>Tema itomi pinayetaatzi Pava, jotyaantakemiri Tasorentsinkantsi irinampishiretantyaami. Iriitake ñaavaitakaayetairi aririka amanayete, akantzi: “¡Apá, Ashitanarí!” <sup>7</sup>Ñakero te pikempitakotaari ikantaranki otzikataari, itomi jovayetaimi Pava. Tema itomintaami, ikovake piñaayetairo okaratzi ikashiyakaakemiri.

**Ampankiventyaarorika Ikantakaantaitane  
akempitanaatyaari pimantaari**

<sup>8</sup>Tema pairani te piyovetari Pava, intaani pivavanetashiyetakaro irovetsikanepayeeni atziri, irootake omperayetakamiri. Temaita ompavavetya iroka. <sup>9</sup>Irooka iroñaaka piyotairi eeroka Pavaperotatsiri. Ankantakotero, aña iriitake Pava iyotzimiri eeroka, jaakameethataimi. ¿Opaitama pikovantari papiitairo pikantavetara pairani? Tera apantyaaro. ¿Pikovatziima pinkempitakotaiyaari pimantaari? <sup>10</sup>Tema poimairentapiintantakaro kitaitepayeeni, kashiripayeeni, eejatzi osarentsipayeeni. <sup>11</sup>Te pinimotakaayetenaro iroñaaka. Kempitaka amenaashiyetaka okaratzi niyotaayevetakamiri.

<sup>12</sup>Iyeikiite, pinkeme nonkantemiri: Ontzimatye pinkempitaiyaana naaka, tema novashaantairo nokantaveta pairani, nokempitakotaamiro pikantai-

yani eerokaite pairani. Te pimanintashiretavakena <sup>13</sup>nomantsiyavaivetatya, nosaikimotakemi, ari okanta netantapaa-karori noñaaventzimiro Kameethari Naantsi. <sup>14</sup>Aña te pimanintashiretavakena piñaavakenara nomantsiyavaitate, pinkempitakaantakena naakami imaninkarite Pava, paakameethataiyakena. Pikempitakaantakena eejatzi iriirikami paakameethatakemi Jesucristo. <sup>15</sup>Pairani ovakera piñaavakena iniroite pikimoshireventavakena. Kempivaitakami aritake pantakenaromi aririkami nonkantemimi: “Iyeikiite, pinkithoryeenaro poki pimpenaro.” Iro pantantyaarori iroka tema iniroite petakotakana. ¿Tsikama opaita kaari pikimoshireventantaana iroñaaka? <sup>16</sup>¿Piñaajaantakema nokisaneentatziimi okaratzi noñaaventziro kyaaryoori? <sup>17</sup>Iyeikiite, ikaratzi kovayetatsiri intzipinashireyetakaiyaami, ikovayetatziiira irirori pimpampithashiretakoteri kameethashire jinayetzi. Tera inkameethashireyete, aña ikovayetatzii pinthainkashireyetaina naaka, iro paakameethayetantyaariri irirori. <sup>18</sup>Kameethara iyeikiite onkantaityeeyaani paakameethatapiintena, te onkovajaantya nosaikimotemi. <sup>19</sup>Notomiite, iniroitera okatsitzimotana nopampithashiretakoyetami, kempivaitaka okatsitakatzi tsinane. Eenirora onkatsitzimotatyena irojatzi pimonkaratantakyaarori jinintakaakemiri Cristo. <sup>20</sup>Tsika nonkantaajatyaka nosaikimotantyaamiri iroñaaka janta onkantya nonkinkithavaitakaantyaamiri kameetha. Tema te niyote opaita avishimotakemiri.

**Oshiyakaaventantzi Sara ipoña Agar**

<sup>21</sup>Nokovi irakena ikaratzi kovayetatsiri imonkaraayetairo Ikantakaantaitane.

¿Tema inkemakotero tsika okantakota?

<sup>22</sup>Jiroka okantakota: Pairani itzimake apite itomi Abraham-ni. Etakarori itomi,

iro ovaiyantakeri irotzikatane, iriima pashine itomi, iro ovaiyantakeri iinaperori, kaari jotzikata. <sup>23</sup>Tema inintakaanekiini Abraham-ni jovaiyanta-kaakero irotzikatane, irootakera tasonka-cha jovaiyantapiintaitziri eentsiite. Iriima ovaiyantakeri iinaperori, jinashitakara irirori, tema iriitake ishinetakenerori Pava. <sup>24</sup>Tzimatsi ipaita oshiyakaaventakeri iroka apite tsinane, tema apite okaratzi antzimotavakaantsi. Tsinaneka paitachari Agar otzikataaro, irootake kempiyetakariri ikaratzi pankiventayetarori irimonkarayeromi Ikantakaantaitane josankinatakantakeri pairani Pava otzishiki Sinaí. <sup>25</sup>Iroka otzishi Sinaí saikatsiri Arabia-ki, ari ipaitaitzirori eejatzi Agar. Ikaratzi otomiyetari Agar, ikempitakotaro tsika okanta jotzikataitaro iroori. Iriitakera oshiyakaaventari Jerusalén-satzi pankiventashivaitarori Ikantakaantaitane. <sup>26</sup>Irooma pashine tsinane iinaperotari Abraham-ni kaari jotzikaitari, iroora oshiyakaaventakeriri anintaayetaacheri pashineki nampitsi paitachari eejatzi Jerusalén saikatsiri inkiteki. <sup>27</sup>Iro josankinatakoyetakerori pairani ikantaitake:

Okantavetaka te povaiyante, maani-rothaki pinavetaka, iro kantamaitacha iniroite piñeero pinkimoshiretai.

Te piñaavetaro pinkemaantsitya povaiyante, pintharomentaventya. Tema osheki tzimaatsine povaiyane okantavetaka jimanintaveetakami, ari panaakotairo tzimavetachari oime.

<sup>28</sup>Iyeikiite, ari akempitaari Isaac otomira iinaperori Abraham-ni, tema tzimatsi ikashiyakaitakairi eejatzi aakaite.

<sup>29</sup>Ikempitaranki otomi tsinane otzikataaro tzmaintsiri inintakaanekiini Abraham-ni, iniroite ikisaneentakeri otomira iinaperori tzmaintsiri inintakaa-

nekiini Tasorentsinkantsi. Irootakera tasonkachari eejatzi iroñaaka. <sup>30</sup>Iro kantamaitacha ¿Opaitama ikantaitakeriri Abraham-ni osankinarentsiki? Tema ikantaitake:

Ontzimatyepomishitovero potzikatane, iyaataita, aanairiita otomi.

Tema iri otomi piinaperori ashitaiyaarone okaratzi tzmimotzimiri.

<sup>31</sup>Ari okantamaita iyeikiite, tera otomintayetai otzikataaro, aña akempitayeetaari otomi kaari otzikataaro.

#### **Pinkyaryooventairo piñeero pisaikashivaitaa**

**5** <sup>1</sup>Tema iriitake Cristo tsiparyaakoven-tairi, irootake añaantayetaarori asaikavaiyetashitaa. Ontzimatyepomishitovero, tema te arite apiitairo ankempitakoyetaiyaari ikantaranki otzikataari. <sup>2</sup>Pinkeme nonkanteri. Naakatakera Pablo kamantzimirori iroka ñaantsi. Aririka pinkove pimonkarayero intomeshitaaniitemi, amenaashivaitakara pikempisantanaari Cristo. <sup>3</sup>Nokovi napiitero nonkanteri ikarayetzi kovatsiri intomeshitaaniitya, ontzimatyepomishitovero maaroni Ikantakaantaitane. <sup>4</sup>Tema ikaratzi kovanaatsiri irimonkarayeromi Ikantakaantaitane onkantya irovatampatzikashireyeetan-tyaarimi, itsiparyaapithaitakenerira Cristo, te iriñeero neshinonkaantsi.

<sup>5</sup>Irooma aakaite, ikantakaakaro Tasorentsinkantsi akempisantairi Cristo, oyaakoven-tashire oviri irovatampatzikashiretai.

<sup>6</sup>Tzimayetatsi tomeshitaanitachari, iriima pashine te jimatziro irirori. Te onkovanaia iroka jashiyetaira Cristo. Iro kovaperotacha ankempisantaperotanairi ari onkantya etakoyetavakaantanaiyaari. <sup>7</sup>Pairani kameetha pikanta pikempisanta-yetanake. ¿Ipaitama ovashaantakaakemirori kyaaryoori? <sup>8</sup>Tera iri ovashaantakayemirone etajaantanakamiri jiyoshiiyeve-

takami. <sup>9</sup>Tema ikantaitzi: “Kapicheeni onaveta shineyakaarori tanta, aritake omataker oshineyakairo maaroni tantapatha.” <sup>10</sup>Naventaakari naaka Avinkatharite, iri pampithashiretakaimine eero poshiretantaro pashineyeta-tsiri. Iro kantamaitacha, ari irovasankitai-takeri kovatsiri intzipinashireyetakaimi, onkantavetakya tsikarika intzime.

<sup>11</sup>Iyeikiite, te noshintsiventemiitsi pintomeshitaaniyeta. Arimi nonkantya, ¿Arima inkisaneentzimentaitakenaromi noñaaventziro ipaikakotaitakeri Cristo? <sup>12</sup>Iro kantamaitacha, ikaratzi kovayeta-tsiri intzipinashireyetakaimi, nokovataike naaka iri pithokashitaitachanemi intotaaninya.

<sup>13</sup>Pinkeme nonkante iyeikiite. Jiyoshii-tayeetaimi okanta piñaantayetaaro pisaikashivaiyetaa. Iro kantamaitacha, te arite pantayetairo okaratzi pinintakaashiyetari eeroka. Aña iro kameethatatsi petakotavakaayetaiya. <sup>14</sup>Osheki inaveta ñaantsi josankinayeetakeri Ikantakaantane-ki, iro kantamaitachari, aparoni okanta kovaperotachari ayotairi, okantzi:

Petakotaiyaari pisheninka, pinkempitakaantairi petakotaro pivatha eeroka.

<sup>15</sup>Irooma aririka povatsimaavakaayetya, impoña pinkisavakaayetya eejatzi, arira piñaakero pimpeyashiretavakaiya.

#### **Jinevetashiyetari, ipoña ikovakaantziri Tasorentsinkantsi**

<sup>16</sup>Pinkeme nonkanteri: Aririka pantapiintayetairo ikovakaimiri Tasorentsinkantsi, arira piñeero povashaantairo pinevetashiyetari. <sup>17</sup>Tema tzimatsi pinevetashiyetari eeroka, tzimatsi eejatzi ikovakaimiri Tasorentsinkantsi. Tera oshiyavakaa iroka, aña onashiyeta. Ari okanta eero pantapiintantaro pinevetashiyetari. <sup>18</sup>Tema iriirika Tasorentsinkantsi antakaanaimirone jinintakaayetzimiri,

tera pañiimotairo Ikantakaantaitane.

<sup>19</sup>Tera jomaanta antapiintayetzirori inevetashiyetari, jiroka ikantayeta: Te ikinayetaro itsipatari, imayempivaitzi, ipaantavakaavaita, ñaathatashivaitantane-ri jinatzi, <sup>20</sup>jamanayetziri jovetsikayee-tari, isheryaayeta, ikisaneentavakaavaita, iñaanaminthatavakaiyani, te iraventaavakaiya, ikatsimatavakaa, imaimanetavakaa, te jariperotavakaa, te jaapatziyavakaa, <sup>21</sup>ikisaneentakotavakaaro jashiyetari, jovavakaa, ishinkivaiyeta, inevekitakaro iroimoshirenkavaitya irantantayarori kaariperori, jantayetzirori tsikarika opaiyetari. Tema irootake noshintsithatakemiri pairani eero pantantayetaro iroka. Tema aririka pantayetakero, eero piñeero impinkathariventaimi Pava. <sup>22</sup>Irooma okaratzi jantakaantziri Tasorentsinkantsi, añiirori etakotantya, tharomenta ankantya, kameetha asaikanai, eero athaavakovaita, kaminthaa ovante, aakameetha ankantant, oshiretanaiya kameetha, <sup>23</sup>tsinampashire ankantya, eero anevevaitashitaro opaiyetari. Tera onthañaaipithatiro Ikantakaantaitziri amayetairo irokapayeeni. <sup>24</sup>Iro kantacha, ikaratzi ovashaantairori kaariperori jashiyetaarira Cristo, kempivaitaka impaikakotaatyee-romi okaratzi inevetapiintashitari irantashiyetayarimi irirori.

<sup>25</sup>Tema inampishiretantaira Tasorentsinkantsi, ontzimatyte amayetapiintairo okaratzi ikovakaayetari. <sup>26</sup>Te onkameethate asagaaventavaitya, te onkameethate ankantzimoneentakaavaityaari asheninka, te onkameethate eejatzi ankisaneentakovaiteri jashiyetari pashine.

**6** <sup>1</sup>Iyeikiite, aririka piñe tzimatsine ikenakaashitane, tema antakishire pikantaka eeroka, pinkaminayeri. Paamaventya pikishirikari, otzimikari pikenakaashitane eeroka. <sup>2</sup>Pampitakotavakaayetanaiya, pinkempitakaantero

povatsinaryaakotavakaatyeeyaami janayeetziro tenari. Tema ari onkantya pimongkaraantyaarori pantayetanaïro ikovakayimiri Cristo. <sup>3</sup>Tzimatsirika pampithashirevaitachari, inkante: “Iriïpero nonatzi naaka.” Apaniro jamatavivaitaka tema tekatsi impaitamatsitya irirori. <sup>4</sup>Aña ampampithashiretakotya maaroni, inkene ankimoshireventa-vaitya. Ero akantashirevaitashita: “Nanaakeri irinta.” <sup>5</sup>Tema maaroiteni otzimayetzi amayeri.

<sup>6</sup>Ikaratzi ikinkithatakaapiintaitziri iñaane Pava, okameethatzi impinayeeteri iyotayimiri, tema tzimatsi kovityiimoyetariri irirori.

<sup>7</sup>Tekatsira materone iramataviteri Pava. Ikaratzi kovayevetachari iramataviterimi, apaniro jamatavivaitaka. Okempivaitakaro opaitarika impankiiterimi, aririka onkithotanake eero opashinetzi okitho irojatzi inkoyeetai tsika okanta ipankiitakeri. <sup>8</sup>Ari ikempitari ikaratzi antapiintakerori inevetashiyetari, kempitavaitaka iravataatyeeeromi ovasankitagaantsi. Iriima ikaratzi antayetanaïrori ikovakaan-tziri Tasorentsinkantsi, kempitavaita iri aavataïronemi kañaanetaantsi. <sup>9</sup>Ontzima-tye aamaventya eero aperaventantaro antayetairo kameethayetatsiri. Eekero aatakaanakityeero eero okantzimoneenta-vaitai, iro añaantaiyaarori kempivetarori jaavataitakeri. <sup>10</sup>Irootake okovaperotan-tari aneshinonkayetaiyaari maaroni, aakara kyaaryooperotavakaachane akaratzi akempisantayetaira.

**Itharomentaro Pablo  
ipaikakotzimentakari Cristo**

<sup>11</sup>Iyekiiite, naakara osankinatajaantzi-mirori nakoki iroka, antaropayeeni

nokantayetakemiro. <sup>12</sup>Tema ikaratzi shintsiventakemiri pintomeshitaaniye-tya, inintakaashivaitaro irirori, iro irinimotakaantashityaariri ikarataiyini. Ari onkantya eero imaimanevaitantari iriñaaventeri Cristo ipaikakoitakeri.

<sup>13</sup>Tema ikaratzi totameshitaanitain-chari, tetya irimonkaragaajatero Ikantakaantaitane. Iro kantacha ishintsiventaiyakemi eeroa pintomeshitaanitaiyaani, ari onkantya irasagaaventantyaari aririka irimatakaakemiro ishintsiventzimiri. <sup>14</sup>Irooma naaka te nonkove nasagaaventavaitya, aña iro nokovataike nontharomentaiyaaro ipaikakotaitakeri Avinkatharite Jesucristo. Tema ipaikakotzimentakana naaka Cristo, okempivaitanaaromi onkamapithatatyeeenami osavisato, ari nokempitzimotakaro eejatzi naaka nokamapithatakero osavisato. <sup>15</sup>Tekatsira ompaitzimotanaiyaari Cristo aakarika tomeshitaanitari, terika antomeshitaanitya. Aña iro kovaperotanaachari ikempitakaantayeetai ovakerami irovetsikayeetai. <sup>16</sup>Inkarate kempisantayetairone nokantayetakeri, ari irisaikeyetai kameetha, kamintha irovayeetairi. Arira inkantayetaiyaari ikaratzi jashiperoyetaari Pava iroñaaka, ikempitaavetakari pairani Israel-mirinkaite.

<sup>17</sup>Ari okaratapaake iyekiite, te nonkove irimaimanevaitaitena. Tema oshekitake jovirontzimentaitakenari naaka Avinkatharite Jesús.

**Overaantarori ovethataantsi**

<sup>18</sup>Iyekiiite, onkamintha ineshinonkayetaiyaami Avinkatharite Jesucristo. Arira onkantyaari.